בעזהי"ת

קונטרס

ארחות יושר

מהדורא א'

לברר על פי תורה סוגיית ה"וואקסין" החדש, נגד מחלת ה"קאראנא", והמסתעף ממנו

תמוז שנת תשפ"א לפ"ק

נמסר למכון ארחות יושר

בהנהלת הרב יעקב בלייער שליט"א

ydbashdod@gmail.com

כל הזכויות שמורות למכון ארחות יושר

להארות והערות, וכן לכל עניני הספר,
וליקח חלק בההוצאות הרבים של זיכוי הרבים זה,
וכן בשאר פעולות בכל עניני היהדות,
נא לפנות ל"מייל" הנ"ל

קונטרס

ארחות יושר

מהדורא א'

לברר על פי תורה סוגיית ה"וואקסין" החדש,
נגד מחלת ה"קאראנא", והמסתעף ממנו

נתחבר על ידי הרוצה בעילום שמו לזכות את הרבים
ויוצא לאור בסייעתא דשמיא
על ידי מכון ארחות יושר
בהנהלת הרב יעקב בלייער שליט"א

תמוז שנת תשפ"א לפ"ק

תוכן הענינים

מכתבו החדש של הגאון רבי יוסף בנימין הלוי וואזנער שליט"א

רב אב"ד ור"מ זכרון מאיר, וק"ק שבט הלוי, עיה"ת בני ברק יע"א, וראש ישיבת חכמי לובלין ..... ה

פתיחה קצרה - אם שייך לדמות הוואקסין החדש נגד מחלת ה'קאראנא' לשאר הוואקסינען ..... ז

פרק א' - אם מותר לרופא ליתן וואקסין - אם מותר לילך לרופא לקבל וואקסין ..... ט

פרק ב' - אי היתרים הנ"ל שייך לגבי ליתן ולקבל הוואקסין החדש ..... יב

פרק ג' - בענין אם יש חיוב להכניס עצמו לספק סכנה של הוואקסין להציל חבירו מודאי סכנה ..... כ

פרק ד' - האם יחיד צריך להכניס עצמו לספק סכנה להציל ציבור גדול מודאי סכנה ..... כה

פרק ה' - בוואקסין של קאראנא אין נוגע נידון הנ"ל כיון שאין שום מחקר שמציל אחרים, ועוד שאר חששות ..... כח

פרק ו' - סכנת עקרות ומניעת הריון מהוואקסין ..... לא

פרק ז' - נאמנות הרופאים בזה ..... לג

פרק ח' - אם שייך כאן היתר מיעוט שאינו מצוי ..... מ

מכתבו החדש של הגאון רבי יוסף בנימין הלוי וואזנער שליט"א רב אב"ד ור"מ
זכרון מאיר, וק"ק שבט הלוי, עיה"ת בני ברק יע"א, וראש ישיבת חכמי לובלין

יוסף בנימין הלוי וואזנער

רב אב"ד ור"מ

זכרון - מאיר, וק"ק שבט - הלוי

עיה"ת בני ברק יע"א

בס"ד, יום ג' לסדר וראיתם אותו וזכרתם תשפ"א לפ"ק

לשאלת רבים מבני קהלתינו הק'

לאור הדיבורים וההתארגנות לחסן גם ילדים מגיל 12 הנני מעלה לפניכם בתכלית הקיצור מה שבחודשים האחרונים נוסף אצלי לבהירות הדברים [בנוסף לדברים שאמרנו בהאי שתא ליל שישי פרשת ויגש] –

אחר **'שעות רבות'** וארוכות של גביית 'המוני' עדויות בגין נזקי החיסונים והשפעתן החיובית והשלילית, כאשר מצד אחד כמעט שנעצרה התחלואה לחלוטין והרשויות תולות זאת בחיסונים, ומאידך תופעות לוואי שונות ומשונות לאנשים ונשים **'בכל הגילים'**, הן בגרימת מות, הן בנזקים גופניים בדרגות 'חמורות' שונות, והן בפגיעות נפשיות 'חמורות' בכל מיני דרגות, ה' ירחם.

העדויות הנ"ל הושמעו לפנינו ע"י רופאים בכירים, כונני מד"א והצלה וותיקים, וביניהם פאראמדי"ק וותיק ביותר, כאשר במשך גביית 'כל' העדויות ישבו לשולחן אחד גם רופאים ידועים שהם בהחלט 'ממליצים' על החיסונים ובעצמם התחסנו - לצד פרוטוקלים ונתונים רשמיים שהתפרסמו ע"י משרדי ממשלה שונים.

המסקנה שלי בנויה **אך ורק** על פי **'עדות'** בלבד כדת של תורה, כמובן עם ההוכחות הנדרשות, והחקירות הנדרשות, **אף שלא לקחתי בחשבון** את התחזיות האמורות על ידי רופאים ומחקרים שונים בארץ ישראל ובעולם כולו, הצופים תופעות לוואי חמורות בעתיד, ה' ירחם וישמור את כל בית ישראל, רק הכל בנוי על המציאות 'בהוה' בלבד.

ומתוך זהירות ואחריות מורכבת – העמקה והעיון הנדרשת – עלתה בידינו המסקנה בס"ד כדלהלן:

א. עפ"י דעת מו"ז מרן רבינו זצ"ל בשו"ת שבט הלוי, הגדרת נזקי החיסונים הם בגדר 'מיעוט המצוי', אשר על פי הלכה חייבים להתייחס ולחוש לזה, על כן בשום פנים ואופן ובכל דרך שהיא אין לכפות על אף אחד שילך לקבל את החיסון.

ב. אלו שהחלימו מקורונה יזהרו במיוחד מלקחת את החיסון כי הסכנה מצויה יותר ח"ו.

ג. על פי התורה איסור גמור וחמור להסכים, לסייע, לתת חיסון לילדים, וכל מי שבידו למנוע צעד זה 'חייב' לעשות כן משום 'לא תעמוד על דם רעך', וזכויות רבות תלויות בו.

ולסיום נבקש מכל אחד ואחד שירבה בתפילה ובתחנונים שהקב"ה ישמור את עמו בית ישראל מכל צרה וצוקה ומכל נגע ומחלה, ונזכה במהרה לראות בישועת ה' והתרוממות קרן התורה וישראל.

וע"ז באעה"ח פה זכרון מאיר ב"ב יצ"ו

ביום ג' פרשת שלח כ"א לחודש סיון שנת תשפ"א לפ"ק

ידידכם הדואג ושואג למענכם – חס על נפשכם ונפש צאצאיכם

יוסף בנימין הלוי וואזנער

בעזהי"ת

פתיחה קצרה

אם שייך לדמות הוואקסין החדש נגד מחלת ה'קאראנא' לשאר הוואקסינען

נתעוררה לאחרונה שאלה גדולה במה שהתחילו לפרסם וליתן הוואקסין החדש נגד מחלת ה'קאראנא', והרבה רופאים ומומחים הביעו דעתם להציבור בענין נטילת הוואקסין, יש אומרים שזה חוב לקבל, ויש אומרים שיכול להזיק קשות בהרבה אופנים וחוב להתרחק מזה, ומדגישים שזה וואקסין חדש עם חששות חדשים שלא היו מעולם עד הנה. והנה קודם דאפתח בבירור סוגיא הדין, הנני מבהיר שלא באתי לדון כלל על כללות הוואקסינען, כי רבים וטובים כבר דנו בהוואקסינען שנתנו עד הנה, אכן יש מצדדים לאיסור, אבל יש רבים שהתירו כללות הוואקסינען מטעמים שונים, אבל כעת בהוואקסין החדש נגד מחלת ה'קאראנא' שיש בהן חששות חמורים וחדשות שלא היו בכל הוואקסינען, יש לברר אי דומה להלכה לשאר הוואקסינען או דאסור לכו"ע.

ופשוט שאין לדמות וואקסין זה להוואקסין שהתיר הזרע אמת (ח"ב סי' ל"ב) [וגם הוא לא התיר ממש רק שלא אסר עיי"ש], דאין הנידון דומה לראיה כלל, דשם היה מחלה שאנשים מתו כהזבובים, והי' סכנה קרובה ומצוי לפניהם, וכמבואר בספר הברית (ח"א מאמר י"ז) דלכל הפחות עשרה "פראצענט" מתו מזה רח"ל, וכן הזרע אמת גופא כתב שם שבלי נטילת הוואקסין היו קרובים למיתה יותר מן החיים, משא"כ במצב של מחלה זו. ועוד שהוואקסין דאז לא נעשה

במצב ובאופן שנעשה עתה, ולא על ידי אנשים שכבר נתפסו על פשעים נוראים של רציחה, ולמותר להאריך בכל זה למי שבקי בנושא זה. וע"כ מכל טעמים הנ"ל ג"כ אין להביא ראי' ממה שכתב בספר עלה תרופה (לרבי אברהם האמבורג ז"ל) ובספר אבני"ה ברזל (אות ל"ז), דאין הנידון כלל דומה לראי'.

פרק א'

אם מותר לרופא ליתן וואקסין - אם מותר לילך לרופא לקבל וואקסין

טרם נכנס בסוגיית הוואקסין החדש אמרתי לברר בקיצור עצם ההיתר בכלל לילך לרופא בשביל רפואה ובשביל וואקסינען, וממנו נבא לנידון דידן אי שייך היתר זה בוואקסין זה.

הנה ברמב"ן על התורה (בחוקותי כ"ו, י"א) משמע שמותר לרופא לרפא כל חולה גם אם אין בו סכנה, אבל בתורת האדם (שער הסכנה, הובא בב"י יו"ד סי' של"ו) כתב הרמב"ן שרשות זו (שניתנה לרופא לרפאות) היא רשות דמצוה, והיא בכלל פקוח נפש, ומביא על זה כמה ראיות, ומסיים וז"ל, ופקוח נפש מצוה רבה היא, הזריז הרי זה משובח וכו', השואל שופך דמים, וכל שכן מי שאינו עושה, ושמע מינה שכל רופא היודע בחכמה ומלאכה זו חייב הוא לרפא ואם מנע עצמו הרי זה שופך דמים, עכ"ד, ולפי זה חייב רופא לרפא רק חולה מסוכן.

וכ"כ הרמב"ם בפיהמ"ש (נדרים פ"ד מ"ד) שהרופא חייב מהתורה לרפא חולה ישראל כשהוא מסוכן. אולם בספרו הגדול משנה תורה (הל' נדרים פ"ו ה"ח) כותב שמותר למודר הנאה לרפא את המדיר שזו מצוה היא, ושם אינו מתנה שזה רק אם המדיר מסוכן.

אבל האבן עזרא (בפ' משפטים כ"א, י"ט) כתב ורפא ירפא לאות שנתן רשות לרפא מכות ופצעים, אבל חולי שהוא בפנים הגוף ביד ה' לרפאותו, וכן כתוב כי

הוא יכאיב ויחבש (איוב ה, י"ח), עכ"ל. וכ"כ ברבינו בחיי שם.

והנה בשו"ע (יו"ד סי' של"ו סעי' א') נפסק, דמצוה לרופא לרפאות ובכלל פיקוח נפש הוא, ועיי"ש בט"ז דמצוה הוא כיון דחיותו תלוי בכך, ויוצא מדבריו דרק במצב של פיקוח נפש כשחיותו תלוי בכך הוי מצוה, ועיין בספר חכמת אדם (הל' אבילות כלל קנ"ב שער השמחה סעי' כ"ב).

והיוצא מכל זה מה שנוגע להיתר הרופא לרפאות, לדעת הרמב"ן על התורה מותר לרופא לרפא כל חולה, לדעת הרמב"ם בהל' נדרים מצוה על רופא לרפא כל חולה, לדעת האבן עזרא והרבינו בחיי מותר לרופא לרפא מכות ופצעים אבל לא מחלות פנימיות, ולדעת הרמב"ן בתורת האדם והרמב"ם בפיהמ"ש והשו"ע חייב רופא לרפא חולה שיש בו סכנה.

והנה כל מה שהבאתי עד הנה הוא בנוגע להרופא לרפאות החולה שבא אליו, אבל מה שנוגע לחולה אי מותר לו כלל לילך לרופא, הרי מבואר דעת הרמב"ן על התורה שם בהדיא שאין לאף חולה להתרפא מרופא רק לבטוח בד' ולהתפלל ולילך לבקש אצל חכם, וכן הביא בספר טעם ודעת (פ' משפטים עה"פ ורפא ירפא) בשם הגר"א זצ"ל (עי' לב אליהו פרשת עקב). ועיין בספה"ק מאור עיניים (פ' חיי שרה) דרק מי שאין לו דעת הולך אצל רופא, עיי"ש לשון קדשו באריכות. ועי' קריינא דאיגרתא (ח"ב סי' ל"ב).

אבל החובות הלבבות (בשער הבטחון פרק ד') כתב שעל האדם לבטוח בה' ויחד עם זה עליו לדאוג להצילו לבריאותו ע"י אמצעים טבעיים ולרפא את מחלותיו בדרכי הרפואה הנהוגים בעולם, כמו שצוה ה' ורפא ירפא. וכן כתב בשו"ת הרשב"א (סי' תי"ג), ובספר פלא יועץ (ערך רפואה), עיי"ש באריכות. וכן נקטו כמה פוסקים להלכה דעכ"פ ביש בו סכנה צריך לילך ולשמוע לרופא, עיין בברכי יוסף

(יו"ד סי' של"ו), ובכף החיים (או"ח סי' שכ"ח ס"ק מ"ה) בשם הרדב"ז (ח"א סי' ס"ו), ובפסקי תשובה (ח"ב סי' כ"ה) בשם הרדב"ז שם.

וכ"כ הב"ח (יו"ד סי' של"ו) שהבוטח בה' שישלח לו רפואה ע"י רופא מותר לו לדרוש ברופאים אפילו במכה הבאה בידי שמים, ושכך נהגו בכל גבול ישראל. ועי' בתוס' הרא"ש (ברכות דף ס' ע"א) ובספר בן יהוידע (ברכות דף ס' ע"ב ד"ה ורפא).

ולכאורה לענין וואקסינען, לענין אי הותר לרופא ליתן וואקסין, לדעת האבן עזרא והרבינו בחיי כיון דהוואקסינען הם באים למנוע מחלות פנימיות, הרי זה אסור בהחלט לרופא ליתן הוואקסין, וכן לדעת הרמב"ן בתורת האדם והרמב"ם בפיהמ"ש דכל מה שניתן לרופא רשות הוא לרפא חולה שיש בו סכנה, אם כן ליתן וואקסין לאדם בריא למניעת חולי נמי אסור, ורק לדעת הרמב"ן על התורה והרמב"ם בהל' נדרים שמותר רופא לרפא כל חולה צ"ע אי מותר גם לו לעסוק במניעת חולי לאדם בריא, דאולי הותר רק כשכבר חולה, ומנהג העולם שהרופאים נותנים וואקסינען ורוב גדולי ישראל הסכימו לכך ועכ"פ לא התנגדו לכך.

ולענין אי הותר לאיש בריא לילך לקבל וואקסין, לדעת הרמב"ן והגר"א בוודאי דאסור, אבל לדעת החובות הלבבות והרשב"א ודעימם צ"ע אי יש היתר למי שאינו חולה לילך לרופא כדי לעסוק במניעת חולי אלהבא, וראיתי מובא דבבית בריסק אכן סברו דלכו"ע אסור לילך לרופא על מניעת החולי, אבל מנהג העולם להקל בזה, וכן הורו הרבה גדולי ישראל.

פרק ב'

אי היתרים הנ"ל שייך לגבי ליתן ולקבל הוואקסין החדש

ונראה פשוט דכל הנתבאר עד הנה בנידון היתר לרופא לרפאות וליתן וואקסין, וכן לחולה לילך להתרפאות אצל רופא, הרי זה ודאי רק כשאין חששות חמורים בהוואקסין, אבל כשיש חששות חמורים כבהוואקסין החדש שהוא נגד מחלת ה'קאראנא' אז בוודאי יש להחמיר כשאר הראשונים והפוסקים הנ"ל, וכן משמע בשו"ת אגרות משה (או"ח ח"ג סי' צ').

ובפרט שבוואקסין עם חששות נוראות כבוואקסין החדש הזה בוודאי אין להתעלם מדבריו הברורים של רבן של ישראל מרן החת"ס זי"ע בחידושיו למס' שבת (דף פ"ו ע"ב), שכתב וז"ל, אין להקל ולהאמין לרופאי זמנינו רק לחילול שבת ואכילה ביוה"כ, ומפני זה קשה לי לסמוך בשום הוראה על רופאי זמנינו אפילו ישראל לענין נדה וכדומה, דכל מומחיותם עפ"י ספרי רפואות שנעשו ע"י נסיון שהיה להם על ידי גופי או"ה, וכן כל חכמתם בניתוח עפ"י שניסו בגופן שלהן דחבל גופייהו, ואין מזה ראיה לגופי בני ישראל, ואין לדון מדבריהם להקל בשום איסור כי אם לענין חילול שבת ואכילה בעיו"כ, דלא יהא אלא ספק פיקוח נפש נמי דוחה שבת, אבל להאמין להם ממש אין נ"ל, עכ"ל.

ואם החת"ס כתב כן לגבי רופאים ורפואות שכל כוונתם היתה לרפא, מה נענה היום שכל כוונתם בוואקסין חדש זה הוא לבצע כסף ושאר חשבונות רבים, ועוד

שלא ניסו ולא ביררו הוואקסין החדש כל צרכם, למה לנו להתחכם על דברי משה רעיא מהימנא.

וכן בשו"ת אבני נזר (חו"מ סימן קצ"ג, תשובה שכתבה אביו הגאון בעל אגודת אזוב זצ"ל) האריך מאוד בנידון זו על דרך זה, ונעתיק רק קטע מתוך דבריו, שכתב וז"ל, עם כל זה נראה לפע"ד כיון שנראה בחוש שהרופאים מועדין לקלקל, יוכל לבטוח בהש"י כדי שלא להכניס עצמו לסכנת נפשות במעשה, וגם שלענין זה מקרי צדיק שבוטח בהש"י, וגם כי מפשט דברי הרמב"ן נראה שכל אדם שאינו עוסק ברפואות ובוטח בהשי"ת מקרי צדיק לענין זה, ולכל אדם יש רשות ומצוה לעשות כן [וכו'], רק משמע שלכל אדם יש לבטוח בהש"י ולא לעסוק ברפואות, לכך האידנא שנראה בחוש שהרופאים מועדין לקלקל נראה שיוכל לסמוך על פשט דברי הרמב"ן ושלא להביא עצמו לסכנת נפשות בידים, עכ"ל.

הרי דברי האבני נזר ברורים כיון שנראה בחוש בזמנינו שהרופאים מועדין לקלקל אין לו לדרוש ברופאים, ואם האבני נזר כתב כן בימיו מה נאמר בזמנינו שראו בחוש איך שהזניחו החולים בזמן מחלת הקאראנא, ולא טיפלו בהם כראוי רק אדרבא ואדרבא כידוע לכל, ובפרט שהמדובר כאן רק מוואקסין החדש שהוא למניעת החולי, אם כן למה לנו להכניס עצמינו לזה בידים.

ובשיחות הר"ן (סימן נ') כתב וז"ל, מענין דוקטורים ורפואות הרבה לדבר עמנו מאוד, והיה מגנה מאוד מאוד ענין רפואות ודוקטורים, ומזהיר מאוד מאוד לכל מי שרוצה לחוס על חייו ועל חיי זרעו ובני ביתו שיתרחק עצמו מאוד בתכלית הריחוק מלעסוק חס שלום ברפואות ודוקטורים, ואפילו מי שיש לו חולה בתוך ביתו אפילו אם החולאת חזק חס ושלום רחמנא לצלן אף על פי כן ישליך על ה' יהבו וישען באלקיו לבד ואל יעסוק ברפואות ודוקטורים כלל, אפילו במקום שיש דוקטורים מופלגים אף על פי כן אל יסמוך עליהם ואל ימסור חייו בידם, כי

הם קרובים למיתה יותר מחיים רחמנא ליצלן, כי אפילו מי שהוא דוקטור גדול אי אפשר לו לכוון החולאת והרפואה השייכת לו לפי מזגו וטבעו וכפי החולאת שלו וכפי העת והזמן, כי יש בזה כמה וכמה שנויים שצריך הדוקטור לכוון בהם מאד, וקשה לו מאד שיכוון ילא יטעה בכל הפרטים כאשר הם בעצמם מודים בזה, ובקל יוכל לקלקל לו הרבה שלא יועיל שום תקנה לחייו חס ושלום, ואפילו הדוקטור הגדול מאד, מכל שכן כל שכן רוב הדוקטורים המצויים במדינתנו אשר רבים אינם יודעים בין ימינם לשמאלם והם רוצחים ממש והורגים נפשות בידים חס ושלום, צריך לברוח מהם כמטחוי קשת לבל ימית עצמו או החולה שמוסר להם בידים ח"ו, ואפילו כשסומך על דוקטורים גדולים הוא סכנה גדולה מאד ורחוק מן החיים מאחר שנפל ביד הדוקטור, ואי אפשר להאריך ולספר כל מה שסיפר רבנו זכרונו לברכה בענין זה.

וסיפר שכשהיה בק"ק לעמבערג שהוא מקום קבוץ רופאים גדולים העיד לפניו רופא גדול בעצמו שטוב להתרחק מרפואות ורופאים בתכלית הריחוק, ואמר שכבר חקרו כל כך בחכמת הרפואה עד שעכשיו אינם יודעים כלל וכלל לא, כי מריבוי חקירתם כבר ראו שאי אפשר לחקור ולברר אמיתת הדברים על מכונם. ובק"ק לעמבערג יש שתי כתות רופאים מחולקים בענין איזה חולאת מסוכן איך להתנהג בו, שכל אחת אומרת שכל הדברים החזקים שיש להם איזה חריפות מזיק מאד לזה החולאת, ושצריך החולה ליקח רק הדברים שהם בהיפך, וכת האחרת אומרת בהפך ממש שצריך לזה החולאת דיקא דברים חזקים וכיוצא, ודברים מתוקים ורכים מזיקים מאד להחולאת הזאת, וכל אחת ואחת מהכתות הנ"ל מביאה ראיות חזקות לדבריהם, ולפי דעת כל אחת מהכתות מי שמתנהג בהיפוך דעתם הוא סם המות ח"ו לפי דעתם, נמצא שלפי דעת כת זו כל ההנהגות של החולה הנ"ל שמתנהג על פי הרופאים של הכת השניה הם סם המות ח"ו, וכן להיפוך לפי כת האחרת, וכל אחת מהכתות הם רופאים גדולם

ומופלגים בחכמה זו מאד ואעפ"כ אינם יכולים לכוון האמת לאמתו, וגם אי אפשר לברר בחוש עם מי האמת כי לפעמים נראה בחוש עם דעה זו ולפעמים להיפוך ואי אפשר לברר הדבר כלל.

נמצא שאי אפשר לסמוך על רופאים מאחר שהם בעצמם מבולבלים מאד מאד בחכמה זו ואי אפשר להם לעמוד על האמת לאמיתו, ואיך ימסור חייו בידם שהוא תלוי בחוט השערה, שכאשר רופא שוגג איזה תנועה בעלמא כחוט השערה הרי הוא מקלקל חייו וממיתו בידים, וכאשר רואין בחוש רוב הפעמים שרבים מאד מתים מן העולם על ידי הרופאים, כי יש בענין חכמת הרופאים דקדוקים הרבה הרבה מאד והם נעלמים מהם מאד מאד כעצמים בבטן המלאה (קהלת י"א, ה'), עד שאי אפשר שיכוון הרופא בכל הדקדוקים והפרטים ולא ישגה כלל, על כן צריכים להתרחק ולברוח מהם מאד.

ואל יאמר האדם שהוא חולה ח"ו או שיש לו חולה בתוך ביתו ח"ו אם כן על מי אסמוך, כי בהכרח לעשות איזה עסק בדרך הטבע ואיך אניח את החולה ולא אשתדל בהצלתו, כי באמת זו שטות כי מאחר שהרופא רחוק מהחיים וקרוב להיפך כנזכר לעיל וסוף כל סוף הוא צריך לסמוך רק על השם יתברך טוב לסמוך מיד על השי"ת ואל יסכן את החולה בידים על ידי הרופא, כי על פי רוב הרופאים הם שלוחי המלאך המות ר"ל, וידמה בעיניו כאילו יושב במדבר או ביער שבהכרח לסמוך על השם ית' לבד מאחר שאין מה לעשות, כמו כן עכשיו אעפ"י שיושב במקום שיש רופאים ורפואות אעפ"כ מאחר שהם בעצמם מבולבלים בחכמה זו ושאר החששות הרבה מאד שיש בענין רפואות, אם כן קרוב הדבר שע"י הרפואות והרופא לא די שלא יועיל אדרבא יקלקל בודאי, ואם כן למה יעשה עסק בדרך הטבע מה שרחוק משכר וקרוב להפסד.

והבן הדבר היטב כי הוא ז"ל סיפר הרבה עם רופאים גדולים והיה יודע הדבר

על בוריו והזהיר מאד להתרחק מהם מאד, ואי אפשר לבאר כל מה שסיפר בענין זה, ואמר שכבר היה בעולם מלך אחד שהרג כל הרופאים שבמדינתו מאחר שהם מזיקים מאד את בני אדם, ואמר בדרך צחות שעל מלאך המות קשה הוא מאד להמית בעצמו כי כל העולם תלוי בו, וקשה וכבד עליו לעשות הכל בעצמו, על כן העמיד שלוחים במקומו בכל מקום והם הרופאים שהם שלוחים להמית אנשים, כי הם ממתים בני אדם מאד מאד, אשרי מי שמתרחק מהם ומחזיק עצמו בש"י לסמוך עליו לבד. וכבר מבואר קצת מענין הרחקת רפואות באיזה מקומות בספרים הנדפסים כבר, רק שם מרומז הדבר קצת ברמז בעלמא, אבל הירבה לדבר עמנו מאד בענין זה להתרחק מהם מאד יהיה איך שיהיה ח"ו ישא עיניו לשמים וישען בה' לבד. עכ"ל השיחות הר"ן. ועי' ליקוטי הלכות (הל' גילוח ה"ד אות י"ב).

והנה בזמנינו רואים בחוש איך רוח ד' דבר בו, במה שראינו בעינינו כל מה שעבר על החולים בבתי החולים למיניהם בזמן הקאראנא, ועל כן אפילו אם ננקוט בזמנים כתיקונם כמנהג העולם להשתמש ברופאים, אבל לגבי מחלה זו שהודו בעצמם שאין להם שום ידיעה אמיתי, ועשו בזדון ובשגגה להרג ולהזיק רבים וטובים בהאופן שטיפלו במחלה זו, למה לנו להכניס עצמינו בידים לכל זה, ובפרט שהמדובר רק בוואקסין למניעת החולי ולא ברפואה כלל.

ובודאי מן הענין להביא כאן דברי הגה"ק בעל מנחת אלעזר ממונקאטש זצ"ל בספרו דברי תורה (מהדורא רביעאה אות צ"ד), וז"ל, לענין הרופאים אמרו חז"ל (ברכות דף ס' ע"א) ופירש הרמב"ן (בפרשת משפטים) עה"כ ורפא ירפא מכאן שניתנה רשות לרופא לרפאות, (ועיי"ש במאמרינו תורת שבת פרשה הלז בחמשה מאמרות מ"ש בזה), וכיון שהוא רשו"ת ע"כ יש רשות לכל אחד אם ירצה להשתמש ברופא או לא. ומובן החלוקי דיעות בין הצדיקים מרבותינו הק' מתלמידי בעש"ט הק'

ותלמידיהם בזה, יש מהם שביררו בסברות וראיות שאין להשתמש ברופאים כמ"ש בספר ליקוטי מהר"ן ושיחות הר"ן, וכן שמעתי מאבותי הקדושים זי"ע בשם רבינו הקדוש החוזה מלובלין זי"ע שהיה גם כן בדיעה זו שלא להשתמש בדקטורי"ם האלו [וכו'], והוא באמת כן בכוונת האריז"ל בסידור בברכת רופא חולי עמו ישראל השם בניקוד חול"ם שהוא תפארת שהקב"ה כביכול הוא לבדו רופא חולים עכד"ה עיי"ש. והנה לעומת זה אח"כ היו כמה צדיקים וקדושים מרבותינו שציוו לילך לרופאים המומחים באמרם כי אין אנו כדאין לישועה ורפואה נסיות שלא כדרך הטבע, ע"כ צריכין להתלבשות לקרוא לדקטר רופא טבעי, וכיון שהוא רשו"ת כנ"ל לרופא לרפאות ע"כ יש רשות ביד כל אחד ואחד לומר חוות דעתו נוטה אם לקרוא לרופא או לחדול [וכו'], עכ"ד.

עכ"פ גם מדבריו מבואר דהרבה צדיקים אסרו השימוש ברופאים אפי' לחולה מסוכן, [ועי' ג"כ בהקדמת הספר דברי שלום להגה"ק מקוידנוב זצ"ל], ולעומת זה היו צדיקים שסברו דאין לנו ראויים לסמוך על נסים שלא כדרך הטבע, והנה כל זה במי שחולה ואם לא ילך לרופא סומך עצמו על נסים, אבל מי התיר ליקח וואקסין כוואקסין החדש הזה שרבו בו החששות והסכנות, ובפרט למי שהוא בריא בתכלית השלימות, ועוד יותר שכל המחלה שהוא בא למנוע אינו מזיק לרובא דרובא דאינשי, מי התיר כל זה, ובודאי דשב ואל תעשה עדיף.

וכן באמת מפורש יוצא מדברי הגריעב"ץ זצ"ל בספרו מור וקציעה (יו"ד סי' של"ו), שכתב על ההיתר שהובא בטור שם לרופא לרפאות וז"ל, מזה לא למדים אלא לרפואת מכה שברור שרפואתה ידועה ובדוקה ויש בה משום הצלה ופקוח נפש ודאי, אבל לעסוק ברפואת חולי נסתר שבפנימי הגוף במקום שאין הרופא יכול לעמוד על הסיבה בבירור, ואינו מסדר תרופותיו אלא על פי אומדנא והשערה מסופקת, ולפעמים מכניס את החולה בסכנה יותר ממה שהיה

בו מהחולי, וכמה פעמים המיתו רופאים כאלו וקרבו מיתת החולה בידים ע"י תרופתם המהופכת, ועל כן בכגון זה צריך אזהרה יתירה שלא למסור החולה ביד רופא המסופק בעצמו בענין החולה ורפואתו אם אינו מומחה גמור וירא שמים באמת שאינו מכניס עצמו בשום ספק, ועל רופא שעוסק בחולי נסתר ודאי אמרו טוב שברופאים לגיהנם, אבל אם לא נתעסק בה ולא למדה צריכא למימר אטו בשופטנא עסקינן, אמנם מ"ש טוב שברופאים ודאי אינו כלל גדול אלא לסתמא [חסר בכת"י] משא"כ בת"ח וראיה מר' שמואל ירחינאי, עכ"ל.

וכן כתב בספרו מור וקציעה הנ"ל (על שו"ע או"ח סימן שכ"ח, והובאו דבריו בשו"ת ציץ אליעזר חלק ד' סימן י"ג), וז"ל, כתב המגן אברהם בסימן שכ"ח ס"ק ו' בשם הרדב"ז שאם רופא אומר צריך אם לא רצה החולה לקבל תרופה כופין אותו, ויש לומר דוקא כשרוצה להמנע מהשתמש הרפואה הודאית להחמיר על עצמו מחשש איסור שבת, אבל אם נמנע מפני שאינו מחזיקה לרפואה בדוקה אפילו מדעת עצמו בלבד כל שכן אם מסייעו רופא אחר אין כופין, וכ"ש אם חושש הוא שמזקת לו אותה תרופה שסדר לו הרופא האומר צריך אפילו בחול אין רשאין להכריחו קל וחומר לשבת, והיינו בתרופה שעושין מסמים לאכול ולשתות החולה או לגמוע אבקת רוכל לצורך חולה נעלם שבפנימיות הגוף במקומות הבלתי נגלים, ואף הרופא עצמו אינו יודעם ומכירם בברור אלא באומדנא גרידא ומנסה הוא בתרופות מסופקות לעצמו, אז ודאי אשרי הנמנע מהם לעולם ואינו בוטח ברופא בשר ודם ובתרופות ויניח הדבר בידי רופא חנם הנאמן וכו', רק בחולי ומכה שבגלוי שיש לרופא ידיעה ודאית והכרה ברורה בהם ועוסק בתרופה בדוקה וגמורה ודאי לעולם כופין לחולה המסרב במקום סכנה בכל ענין ואופן שנתנה תורה לרופא לרפאותו, כגון לחתך בשר חי שבמכה ולהרחיב פיה, ולהפיס מורסא, ולחבוש שבר, ואפילו בנטילת אבר, ולתקן לו אספלנית ורטיה ולהגות ממנו מזור לחבורה ומכה טריה, ולהשקותו משקין מזיעים, ולהאכילו

דברים מבריאים ומסעדים או ממרקים ומנקים בדוקים ובחונים שמועילים ובלתי מזיקים, כל כהאי גוונא ודאי עושין לו ומעשין אותו בבעל כרחו משום הצלת נפש ואין משגיחין בו אם הוא אינו רוצה ביסורין ובחר מות מחיים אלא חותכין לו אפילו אבר שלם אם הוצרך לכך למלטו ממות שלא יהא שדי תכלא בכולה, ועושין כל הצריך לפקוח נפש נגד רצונו של החולה וכל אדם מוזהר על כך משום ולא תעמוד על דם רעך ואין הדבר תלוי בדעתו של החולה ואינו נתון ברשותו לאבד עצמו, אבל יש בוחרים בספק נפשות כדי להציל עצמם מיסורין קשין כאותן שמוסרים עצמם לחיתוך מפני אבן שבכיס ובגיד וחצץ הכליות הכואב אותם מאוד בצער קשה כמות, ולאלה מניחים אותן לעשות כחפצם בלי מוחה מחמת שכמה פעמים נושעים ונרפאים מ"מ עלולים יש להם לחוש לעצמם, וכל שאין סכנה בכאב לא שפיר עבדי אפילו בחול לא הותר להכניס אדם עצמו בספק סכנת נפשות אעפ"י שהרבה עשו כן ונצולו, גם רבים קרבו מיתתם ע"י החיתוך לפיכך לא הותר לגמרי אפילו בחול, עכ"ל.

הרי דמפורש יוצא מדבריו, דברפואה או רופא שיש חששות שאינו מכיר היטב ובוודאות המחלה או הרפואה, רק על פי אומדנא, אז אשרי הנמנע מהם ואסור לילך אליהם, וכל שכן בנידון דידן דמיירי באדם בריא ליקח וואקסין למניעת חולי לו או לחבירו, ויש על הוואקסין קלא דלא פסיק מכל מיני רינונים וחששות, שיזהר מאוד להתרחק מזה כמטחוי קשת, ולמזהיר ולנזהר שלומים תן כמי נהר.

פרק ג'

בענין אם יש חיוב להכניס עצמו לספק סכנה של הוואקסין להציל חבירו מודאי סכנה

והנה הפוסקים שמתירים ליקח כלליות הוואקסינען בונים עיקר ההיתר על דברי התפארת ישראל (בועז יומא פ"ח אות ג') שכתב וז"ל, נ"ל היתר לעשות אינאקולאטיאן [וואקסין] של פאקקען [אבעבועות רוח] אף שאחד מאלף מת ע"י האינאקולאטיאן [הוואקסין], עכ"פ אם יתהוו בו הפאקקען הטבעיים [המחלה הטבעית של אבעבועות רוח] הסכנה קרובה יותר, ולכן רשאי להכניס את עצמם בסכנה רחוקה כדי להציל את עצמם מסכנה קרובה, וראיה ברורה לדברי ממה שכתב הב"י (חו"מ סוף סי' תכ"ו) בשם הירושלמי דחייב אדם להכניס את עצמו בספק סכנה כדי להציל חבירו מודאי סכנה, והרי ברואה חבירו טובע בנהר אינו מוחלט ודאי שיטבע אם לא יציל הוא, וכי לא אפשר שינצל ממקום אחר, ואם להציל חבירו יש חיוב להכניס את עצמו בספק סכנה מכ"ש שיהיה רשות בידו להציל את גוף עצמו ע"י הכנסו א"ע לספק סכנה. ואף לרי"ף ורמב"ם וטור שלא הביאו הך ירושלמי י"ל היינו מדס"ל כר' יוסי בנדרים (דף פ' ע"ב) דחייך קודם לחיי חבירו, אבל להצלת גוף עצמו אף על גב שאינו חיוב רשאי, עכ"ל.

והרי מבואר מדברי התפארת ישראל שבאמת יש מקום גדול לומר שאסור להכניס עצמו לספק סכנה כדי להציל חבירו מודאי סכנה, דחייו קודם לחיי חבירו, וכדהוכיח בסוף דבריו ממה שהרי"ף והרמב"ם והטור לא הביאו להירושלמי, ומשמע מדבריו שם דקאי על מה שאיירי מתחילה והיינו אע"פ שהוואקסין

הוי רק סכנה רחוקה והמחלה סכנה קרובה, ומה שהתיר הוא רק להכניס עצמו לספק סכנה רחוקה כדי להציל 'עצמו' מספק סכנה קרובה, וגם בזה משמע בלשונו שאין בו חיוב רק היתר בעלמא. וא"כ כיון שאינו חיוב רק רשות, מוטב להתחזק באמונה ובטחון בלא השתדלות מיותר.

ובפרט בנידון של 'קאראנא' הדבר פשוט דכל הסכנה של המחלה הוי בגדר ספק סכנה רחוקה מאוד, ובפרט למי שכבר הי' לו המחלה ויש לו 'אנטיבאדיס' אז אינו סכנה כלל אפי' למיעוטא דמיעוטא, משא"כ הוואקסין יש [לכה"פ מיעוט] רופאים שמעידים על חששות גדולות של נזק, וא"כ מה ההו"א להתיר שיקח הוואקסין להציל עצמו בדבר שיש בו חשש גדול מדבר שאין בו אלא חשש רחוק, ולרוב אנשים אין בו חשש כלל.

ואין לומר שיקח הוואקסין בשביל אחרים שאין להם 'אנטיבאדיס', לא מיבעיא בשביל דאפשר דסכנת הוואקסין הוא יותר מאחוזי סכנת הקאראנא בשביל אחרים, אבל גם בלא"ה אסור דהלא התפארת ישראל גופא מבאר דבשביל אחרים בלבד אין לו להכניס עצמו לספק סכנה רחוקה כדי להציל אחרים אפילו מסכנה וודאית.

וכן מבואר כבר בספר איסור והיתר המיוחס לרבינו יונה כותב וז"ל, ומיהו אם בודאי היה גם כן הוא מסוכן עמו אין לו לסכן גופו מאחר שהוא חוץ מן הסכנה אף על פי שרואה במיתת חבירו כדדרשינן וחי אחיך עמך ולא מצינו חילוק בין סכנה למיתה ודאית, עכ"ל. ומבואר מדבריו בהדיא שלא זו בלבד שאין אדם צריך להכניס עצמו לסכנה אע"פ שיכול עי"ז להציל חבירו ממיתה ודאית, אלא שאסור לו ליכנס בסכנה כדי להציל חבירו ממיתה.

וכן משמע גם במאירי (סנהדרין דף ע"ג ע"א) דמי שראה חבירו טובע בנהר חייב

להשתדל בהצלתו רק אם הוא יכול בלא סכנה, אבל אם יכול לבא לידי סכנה אין לו להשתדל בהצלתו.

ועיין בשו"ת הרדב"ז (מהדו' פיורדא ח"ג סי' תרכ"ז, ובשאר מהדו' סי' אלף נ"ב) שכתב וז"ל, ותו דכתיב דרכיה דרכי נועם וצריך שמשפטי תורתינו יהיו מסכימים אל השכל והסברא, ואיך יעלה על דעתנו שיניח אדם לסמא את עינו או לחתוך את ידו או רגלו כדי שלא ימיתו את חבירו, הלכך איני רואה טעם לדין זה אלא מדת חסידות ואשרי חלקו מי שיוכל לעמוד בזה, ואם יש ספק סכנת נפשות הרי זה חסיד שוטה דספיקא דידיה עדיף מוודאי דחבריה, עכ"ל. הרי דשפתיו ברור מללו דאם יש ספק סכנה לו הרי הוא חסיד שוטה אע"פ שמציל חבירו מודאי סכנה.

ובמקו"א כתב הרדב"ז (ה' רי"ח) וז"ל, ומכל מקום אם הספק נוטה אל הודאי אינו חייב למסור עצמו להציל את חבירו, ואפילו בספק מוכרע אינו חייב למסור נפשו דמאי חזית דדמא דידך סומק טפי דילמא דמא דידיה סומק טפי, אבל אם הספק אינו מוכרע אלא נוטה אל ההצלה והוא לא יסתכן ולא הציל עבר על לא תעמוד על דם רעך, עכ"ל. מבואר מדבריו ג"כ דבספק מוכרע וכ"ש כשנוטה אל הודאי אין לו להכניס עצמו לסכנה כזה, וכנ"ל שהרי הוא בגדר חסיד שוטה.

וכן בערוך השלחן (חו"מ סי' תכ"ו סעי' ד') כתב, דמה שהראשונים השמיטו הירושלמי דחייב אדם להכניס את עצמו לספק סכנה כדי להציל את חבירו, הוא מפני שבש"ס שלנו מוכח שאינו חייב להכניס את עצמו לידי סכנה, וכשנחלקו הבבלי והירושלמי ההלכה כהבבלי.

ועי' ביד אברהם (על גליון השו"ע יו"ד סי' קנ"ז סעי' א'), ובסמ"ע (חו"מ סי' תכ"ו

סק"ב), ובפתחי תשובה (יו"ד סי' קנ"ז ס"ק ט"ו, וחו"מ שם סק"ב), ובמשנה ברורה (סי' שכ"ט ס"ק י"ט).

וכשהראיתי הבירור הלכה לידידי הגאון....שליט"א דומ"ץ.....ומח"ס..... כתב לי וזה לשונו, עי' במה שכתב בשו"ת מהר"ם שיק (יו"ד סי' קנ"ה) להוכיח מהגמ' סנהדרין דף ע"ג דאין להכניס עצמו לספק סכנה כדי להציל חבירו מודאי סכנה, ואפי' כשיש לחוש שרק לאחר זמן יבוא הוא עי"ז לסכנה ג"כ חייך קודמין, ועי' בשו"ת יד אליהו (סי' מ"ג), ושו"ת אחיעזר (ח"ג סי' ט"ז), ושו"ת מנחת יצחק (ח"ה סי' ז'), ואף שהנצי"ב בהעמק שאלה (סי' קכ"ט אות ד') כתב דלפי"ד הראשונים דמותר למסור עצמו גם על שאר עבירות, ה"ה הכא דשרי ע"ש, אך אנן לא קיי"ל כן, ואף הסוברים כן הוא רק לחסיד ואדם גדול כמבואר בנימוק"י הובא בנו"כ השו"ע יו"ד סי' קנ"ז ע"ש, וע"ע בשו"ת אגרות משה (יו"ד ח"ב סי' קע"ד ענף ד'), עכ"ל.

ואמרתי להוסיף על מה שציין בנוגע לסברת ההעמק שאלה, דלדעת הראשונים דאם ירצה להחמיר על עצמו וליהרג על שאר עבירות דשרי הוא הדין כאן דשרי, לכאורה תמוה הדמיון ופשוט שאי אפשר לומר כן להלכה למעשה וכדהזכיר כבר קצת ידידי הנ"ל שליט"א, לא מיבעיא להראשונים דאם נהרג ולא עבר בשאר עבירות הרי הוא מתחייב בנפשו, וכן נקטו הרבה פוסקים, אבל אפילו להראשונים שהתירו אם רוצה למסור נפשו, הרי הדגישו בהדיא דזה רק אם העכו"ם מכוין להעבירו על הדת וכדכתב המחבר בהדיא בשו"ע (יו"ד סי' קנ"ז סעי' א'), אבל אם העכו"ם מכוין להנאת עצמו אסור להחמיר לכו"ע ונקרא חובל בעצמו וצריך לעבור ולא ליהרג, וכן כשמכוין להעבירו על הדת הוא רק כשהשעה צריכה לכך כמבואר ברמ"א שם. ואפילו בשעת השמד בפרהסיא הותר רק אם הוא אדם גדול וחסיד וירא שמים ורואה שהדור פרוץ בכך רק אז רשאי לקדש

השם ולמסור עצמו אפילו על מצוה קלה כדי שיראו העם ליראה ולאהבו בכל לבם, וגם אז רק בשעת השמד, ואם כן איך שייך לדמות זה כלל לנידון דידן, דבנידון דידן בוודאי אינו שעת השמד וגם לא מיירי בחטא שהדור פרוץ בכך ואינו בגדר השעה צריכה לכך.

פרק ד'

האם יחיד צריך להכניס עצמו לספק סכנה להציל ציבור גדול מודאי סכנה

ואין לחדש ולומר דיחיד צריך להכניס עצמו לספק סכנה כדי להציל ציבור גדול מודאי סכנה [והיינו לו יצוייר שנוטלי הוואקסין יצילו הרבים בזה], דהנה דבר זה יוצא מבואר לאידך גיסא מדברי האור שמח (על הרמב"ם הל' רוצח ושמירת הנפש פ"ז ה"ח), דהנה הרמב"ם כתב שם דהגולה אינו יוצא מעיר מקלטו לעולם ואפילו כל ישראל צריכין לתשועתו אינו יוצא משם לעולם, ועליו מבאר האור שמח וז"ל, הוסיף רבינו טעם למה אינו יוצא הלא פקוח נפש דוחה כל מצות שבתורה ומכל שכן פקוח נפש דכל ישראל ואסתר תוכיח, רק דנגד הטבע אין לנו להוסיף אחרי מצות יוצר הטבע חוקר כליות ולב, הוא אמר כי אם יחם לבב הגואל להרגו אין לו משפט מות תו אין יכולים בית דין להמיתו, וכיון שהותר דמו לגואל הדם אין לו להכניס עצמו בספק סכנה עבור הצלת חבירו מסכנה ודאית, כן נראה, עכ"ל. הרי מבואר בהדיא בדבריו דאין לו להכניס עצמו לספק סכנה אפילו כדי להציל כל ישראל מסכנה ודאית.

וכן כתב גם בספרו משך חכמה (שמות ד', י"ט) על הפסוק ויאמר ה' אל משה במדין לך שוב מצרימה כי מתו כל האנשים המבקשים את נפשך, וז"ל, מוכח דאם היו חיים המבקשים את נפשו לא היה צריך לילך להוציא בני ישראל ממצרים אף על פי שכל ישראל צריכים אליו אינו צריך להכניס עצמו בסכנה,

עכ"ל. הרי דגם כאן מבואר בהדיא בדבריו דאין לו להכניס עצמו לספק סכנה אפילו כדי להציל כל ישראל מסכנה ודאית.

ואם כן היכי דלדינא אסור לי' למסור נפשו בשביל הציבור, אי אפשר לו להחמיר על עצמו, דעיין בשו"ע הרב (הל' נזקי גוף ונפש סעי' א', וד') דאדם אין לו בעלות על גופו לענין חבלה [והוא הדין לענין להפקיר גופו לסכנה], דגופו שייך להקב"ה שהפקידו אצלו לעשות בו רצונו, ועיין בפתחי חושן (נזיקין פ"ב הערה ז').

וכן עי' בשירי כנסת הגדולה (יו"ד סי' קנ"ז ב"י אות מ"ז) בשם מהר"ש יפה שדן לומר סברא זו דאין אדם שליט על עצמו למחול על דמו, ועי' כעי"ז במור וקציעה (או"ח סי' שכ"ח על המ"א סק"ו). [אבל עיין שם בשירי כנסת הגדולה (אות ל"ה) בשם ספר חסידים (סי' תרצ"ח), וכעי"ז במהרי"ל דיסקין (קו"א סי' קמ"ו) ובחזו"א (יו"ד סי' ס"ט אות א' ד"ה בפ"ת) דיש אופנים דאדם יכול למחול על דמו ולא על דם אחרים, ועי' בספר קידוש השם (רייכמאן, יו"ד סי' קנ"ז קידוה"ש סק"ל, ובציון המצוה שם סקנ"ח, ובדף י"ב ביאור המצוה ד"ה אחד מהם), אבל יש לחלק פשוט בין הנידונים עיין בחזו"א (יו"ד שם ד"ה ויש) ובספר מקדשי השם (מהדו' תשנ"ג, ח"א שער מחמדים דף ו'-ח' ובהערות ב' וג' שם)].

וכשהראיתי הבירור הלכה לידידי הגאון הנ"ל שליט"א כתב לי וזה לשונו, בדין הצלת רבים ע"י כניסה לסכנה נחלקו בזה, ראה ישועות יעקב (יו"ד סי' קנ"ז סק"א) וחזון איש (יו"ד סי' ס"ט סק"א) ששניהם הביאו ראיה מש"ס פסחים דהרוגי לוד (דף נ' ע"א), אך החזו"א סובר דינא הכי להצלת רבים, והישועות יעקב סובר כן רק לענין הצלת רבים מ"ישראל", וכדברי הישועות יעקב כתב בכלי חמדה פרשת פנחס על הריגת זמרי, אך הביא דבפנים יפות מבואר דלא כך ע"ש ובאג"מ הנ"ל מתיר ואינו מחייב ע"ש. ולכן פשוט דא"א לכוף ולחייב הציבור לעשות כן, אלא שכל יחיד יחליט בעצמו, אך לפי מש"כ בהמשך אינו נוגע כל הנידון ממילא, עכ"ל.

והנה עיינתי בדברי החזו"א, ולענ"ד מדוייק שם בהדיא דגם הוא סובר כן רק לענין הצלת רבים מ"ישראל", אבל באמת לדינא אין נפק"מ כלל לגבי נידון דידן כדיתבאר לקמן, וכמוש"כ ידידי הנ"ל.

פרק ה'

בוואקסין של קאראנא אין נוגע נידון הנ"ל כיון שאין שום מחקר שמציל אחרים, ועוד שאר חששות

הנה אפי' אם נאמר דלהציל כל ישראל צריך למסור נפשו, אבל כאן הרי מדובר בהצלת יחידים שהרי הרבים אין המחלה מזיק להם קשות, ועוד שציבור גדול ורחב כבר יש להם אנטיבאדיס.

אבל גם בלא"ה אין הנידון שייך כלל כאן, דהרי העיון בה'סטאדיס' של הוואקסינען מראים שנבדקו רק אם מקבל סימפטאמען קלים של המחלה שאז מנגדו מיד, אבל מי שמקבל סימטאמען חמורים מהוואקסין אין שום בירור שמועיל לו הוואקסין, ואדרבא אפשר שעוד יזיק לו, וזה חוץ משאר חששי סכנות שהעלו רופאים שיכול לבא ע"י הוואקסין, ולא זו אף זו שאין שום 'סטאדי' ברור אם הוואקסין מונע המקבלו מלהדביק אחרים בהמחלה, ונמצא לפי"ז דאפי' אם נאמר דצריך להכניס עצמו לספק סכנה להציל אחרים ובפרט ציבור גדול, אבל בוואקסין זה אין שום ידיעה שמציל אחרים מזה, וגם על עצמו אין שום בירור כזה, והם בעצמם פירסמו שגם אחרי הוואקסין צריך לדעתם לילך ב'מאסקע' כי אין להם בירור שמועיל, ואדרבא יש אומרים דאפשר שמזיק עצמו בזה שנוטל, ואם כן אפי' בלא הבירור הלכה איזה שכל הוא שיטול הוואקסין, ופשוט דשב ואל תעשה עדיף.

וזה חוץ שכמה מדינות פירסמו אזהרות לאזרחיהן הנוטלים הוואקסין, וכותבים בפירוש דלנשים מעוברות אין ידיעה אם יכול הוואקסין להזיק להם כיון שלא נעשו בדיקות על נשים מעוברות. וכן כתבו שאינו מומלץ לקטנים, ועוד כתבו דאפשר שהוואקסין אינו מועיל כלל, ועוד העירו דלא נעשו בדיקות על התוצאות שיכול להיות מהנוטלים וואקסין זה עם שאר וואקסינען או תרופות וע"כ יכול להיות היזק עי"ז.

וזה חוץ מהרבה חששות אחרים שהעלו רופאים ומומחים שיכול ליווצר מהשינוי בה DNA, וכן על ידי הכנסת תאי גזע עוברים לתוך המקבל הוואקסין, הן בעניני הלכה, והן בעניני מוסר והשקפה, וכתבו דהרבה תוצאות יכולים לצאת מיד, אבל יש הרבה תוצאות שיכולים להוודע רק במשך שנים הרבה, וכן בדורות הבאים, ואהמלה"ב.

וחוץ מזה שוואקסין זה פועל שונה מכל הוואקסינען דלשעבר בהרבה אופנים ושינויים לגריעותא, ניתוסף על זה שאפי' הבדיקות שעשאו היו במהירות ובלי לבדוק הרבה אנשים לזמן ארוך, ועיין באורחות רבינו (מהדורא ישנה ח"א דף ש"נ, ומהדו"ח ח"ד דף עד"ר) מה שמביא מהגאון הסטייפלער זצ"ל שאין להאמין להרופאים כשאומרים שחומר הוואקסינען החדשים טוב הוא ואין בו חשש סכנה, רק יחכו עד שכל המדינה יקבלו הוואקסין, ואם יראו שלא הי' לשום אדם מזה היזק רק אז יקבלו הוואקסין.

וכן מעיד האדמו"ר מסאסוב שליט"א בשם הגרי"ש אלישיב זצ"ל, וכן העיד הגאון רבי יוסף בנימין וואזנער שליט"א אב"ד זכרון מאיר ור"י חכמי לובלין בשם זקינו הגה"צ בעל שבט הלוי זצ"ל ואביו הגה"צ בעל מחשבת הלוי זצ"ל, וכן הגאון רבי שמחה ישראל בלום שליט"א אב"ד תולדות רפאל קאשוי בשם אביו הגה"צ אב"ד קאשוי זצ"ל, ועוד רבים, דכשיוצא רפואה חדשה צריכים להמתין

כמה שנים קודם שנוטלים לברר שלא יצא מזה מכשול, וכל שכן רפואה למניעת חולי.

ואם כן אפי' אם נאמר דסכנת הוואקסין אינו יותר גדול מסכנת הקאראנא, וב' הסכנות הם בגדר חשש סכנה רחוקה, אעפ"כ למה יכניס עצמו לסכנה של הוואקסין בידים, עדיף שיקיים שב ואל תעשה ואם יבא עליו הסכנה רחוקה של הקאראנא, ידע דעכ"פ שלא נכנס בזה בידים רק בא עליו מן השמים. ואפי' אם רק מיעוט הרופאים אומרים שזה חשש סכנה רחוקה, עדיין אין לסכן עצמו, דמהיכי תיתי לחלק אי חשש היזק על ידי הוואקסין הוא חשש סכנה קרובה או רחוקה, דכיון דמסכים דהחשש של הקאראנא הוא חשש סכנה רחוקה לכל היותר, אז אפילו נניח דרק מיעוט הרופאים המומחים אומרים שאין ליקח, מהיכי תיתי ליכנס בידים בחשש סכנה רחוקה של הוואקסין החדש, וזה פשוט מסברא דאין חיוב השתדלות בכגון זה.

ואין לומר דאעפ"י דשניהם חשש סכנה רחוקה אבל יש יותר חשש מהקראנא מהוואקסין, קודם כל מהיכי תיתי לעשות חילוקים כאלו כשזה שב ואל תעשה נגד קום ועשה, ועוד דגם בהמציאות אינו ברור שהוא כן, כיון דכל מי שנחלה ומת ולא לקח הוואקסין אומרים שזה בא מחמת הקאראנא אעפ"י שברור שבא ממחלה אחר, וכל מי שנחלה ומת מהוואקסין אומרים שבא מהקאראנא או שאר מחלה ולא מהוואקסין, אבל הרבה חוקרים ורופאים מעידים שבאמת הוא להיפוך, דרוב שנהרגו מהקאראנא נהרגו מסיבות אחרות ורשלנות וכדומה, ורוב שנהרגו מהוואקסין נהרגו על ידה ממש. ועכ"פ מידי ספק אינו יוצא, וא"כ שב ואל תעשה עדיף. ועי' בספר הברית (ח"א מאמר י"ז) דחכמי ישראל הרחיקו וואקסין שהי' בה ספק סכנה פחות מהמחלה, כיון שאין ליכנס בספק סכנה בידים עיי"ש.

פרק ו'

סכנת עקרות ומניעת הריון מהוואקסין

והנה המעיין בכתבי מייצרי הוואקסין והרופאים יראו שהוואקסין בנוי להתנגד ל protein מסוים ש protein זה הוא הבונה השליא בשעת ההריון לצורך הלידה, ולכן יש חשש גדול שכשהגוף ירצה לייצר השליא, אז הוואקסין יתנגד לזה וממילא יהי' סכנה גדול לפרי' ורבי', וכן אכן הזהירו כמה רופאים מפורסמים שיתכן שהוואקסין יגרום שנשים שיקבלו הוואקסין יהיו ח"ו עקרות, והממשלה ב'אמעריקא' ו'ענגלאנד' ושאר מדינות פירסמו כמה אזהרות להנוטלים הוואקסין, וכותבים בפירוש דיש חשש שמזיק לפרי' ורבי' ולא נתברר להם, ואם כן נכנס לחשש איסור של בל יהי' עקר, [שאפילו להשהות נקביו אסרו משום בל יהי' עקר עי' בפוסקים או"ח סוף סי' ג', וכ"ש כאן שיש חששות גדולות לזה], וכן בהאיסורים של מניעת הריון, עי' אבהע"ז סי' ה' סעי' י"ב, ושם סי' כ"ג ועוד, חוץ משאר איסורים חמורים התלויים בכל זה המבוארים בפוסקים שם.

ואע"פ שיש לדון אי שייך בזה איסור ממש של סירוס בנשים, כיון דהוי רק גרמא ודומה לכוס של עיקרין, דלגבי נשים הרי זה מותר, אבל לענ"ד זה אינו משנה להלכה למעשה, שהרי יש עוד הרבה טעמים שנוטים לאיסור, דהרי כוונת התורה הוא לקיים מצוות לשבת יצרה, ולהשתדל בפרו ורבו, ומורה הוראה שליט"א כתב אלי שהוא בעצמו מטפל עם כמה נשים שאבדו או שנתבלבלו ווסתן מחמת שנטלו הוואקסין, ואמרו חז"ל דאין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף, וא"כ כיון שאין סכנה כמעט מהוויירוס, ואין בירור אם אכן

הוואקסין מועיל כ"כ, ויש שאר תרופות לטפל בהווירוס, ועוד שכל הוואקסין מפוקפק מאוד עם כמה חששות והיזיקות, למה ליכנס בכל זה, ולענ"ד הדברים פשוטים.

[ועוד יש להעיר, דאפילו אם יתברר דאינו מעקר לגמרי רק מחליש כח ההולדה, יש לדון דאולי אסור משום חצי שיעור, דאע"פ דפשוט דלענין חצי שיעור בכמות אין בו איסור חצי שיעור, אבל יש לדון לענין חצי שיעור באיכות, דעי' במנחת חינוך (מצוה ז' אות ג'), שבתחילה למד דבבישול פחות ממאכל בן דרוסאי לא הוי בישול כלל, ואח"כ הביא בשם מהר"י לאנדסופר דהוי איסור תורה משום חצי שיעור באיכות, דהרוטב מתבשל, ועי' בשו"ת ארץ צבי (ח"א סי' א') באריכות בענין חצי שיעור באיכות אסור מן התורה, ועי' בתהלה לדוד (סי' שי"ח אות ט"ז, י"ז, ול"א), ובשמירת שבת כהלכתה (פרק א' הערה ל"ב), בענין חצי שיעור באיכות הבישול. ולפי אלו השיטות יש שפיר לומר דבהיזק כח ההולדה שייך בה חצי שיעור באיכות. אבל למעשה לדינא לנידון דידן גם מזה אין נפק"מ, כיון שנתבאר דהוי רק איסור דרבנן וגרמא, עכ"פ בנשים].

פרק ז'

נאמנות הרופאים בזה

ויש מקשים מה כל הרעש, והלא יש הרבה רופאים שאומרים שהוואקסין טוב, התירוץ פשוט דרק רופא המכיר כל מה שנכלל בהוואקסין ומה תוצאותיו נחשב לרופא לענין זה, אבל לא סתם מי שמפטפט ואומר מה שאתי לי' שפיר או בטעות כפי מה שלימד לומר. אבל אפי' ברופא שאומר שמכיר המציאות אינו פשוט כלל דצריך לסמוך עליו, וכדיתבאר.

דהנה בשו"ת הריב"ש (סימן תמ"ז) כתב, אין לנו לדון בדיני תורתנו הקדושה ומצוותיה על פי חכמי הטבע והרפואה, שאם נאמין לדבריהם אין תורה מן השמים חלילה כי כן הניחו במופתיהם הכוזבים, ואם תדון בדיני טריפות על פי חכמי הרפואה שכר הרבה תיטול מן הקצבים, כי באמת יהפכו רובם ממוות לחיים ומחיים למוות ויחליפו חי למת, והרמב"ם ז"ל כששינה קצת ואמר שצומת הגידים הוא בעצם התחתון בעופות ולא הודו לו, ואע"פ שהיה הרב ז"ל חכם בחכמת הרפואה והטבע ובקיא בניתוח כי לא מפי הרפואה והטבע אנחנו חיים, עכ"ל.

הרי מבואר מדברי הריב"ש כי הרופאים מהפכים הרבה פעמים המציאות ממש ממות לחיים ומחיים למות, ולא מפיהם אנו חיים. ועי' בשו"ת כנסת יחזקאל (קצנלבויגען, סי' ט"ז), ובפלתי (סי' מ' ס"ק ה'), ובתפארת ישראל (יומא פ"ח יכין אות כ"ו, ובהילכתא גבירתא שם אות מ"ה), ובשו"ת דברי חיים (יו"ד ח"א סוף סי'

ל"א), ובשו"ת מאמר מרדכי (איטינגא, סי' ס"ז), ובמה שכתב הרה"ק בעל שומרי אמונים זצ"ל (שער הבטחון והתחזקות מהדו' חדשה פט"ו).

ובשו"ת חת"ס (יו"ד סימן קע"ו) כתב וז"ל, שהרופאים נאמנים על הטבעיים שלמדו בנסיונם ובקבלתם איש מפי איש ומצאו שיש במציאות שתימצא מכה במעיים שמוציאה כיוצא באלה, אך להאמין לרופא או אפילו לכמה רופאים מומחים על הגוף הזה שיש לאשה שומא או מכה במעיים זה לא נאמין אפילו לרופא ישראל כי הוא טועה בדמיונו ובהישפטו יצא משפט מעוקל, עכ"ל. ועיי"ש עוד באריכות (בסי' קנ"ח, ובסי' קע"ה), וכן בשו"ת מהר"ם שיק (יו"ד סי' רמ"ד).

הרי דאע"פ דסובר דאע"פ דבכלליות יכולים להאמין להם מה שלמדו בנסיונם או קיבלו מרופאים נאמנים שלמדו בנסיונם מציאות כך וכך ברפואה, אבל זה רק בכלליות ששייך מציאות כזה, אבל לגבי איש פרטי ששייך מציאות זה בגוף זה אינן נאמנים שהם טועים בדמיונם ויוצא מהם משפט מעוקל.

וכן באמת פסק כבר הרמ"א בהדיא (אה"ע סי' קמ"ה סעי' ט') דאין לסמוך בזמן הזה על אומדנות הרופאים. ועי' בשו"ת מקדשי השם (ח"א סי' פ"ו בהערות דבר צבי שם).

רק צריך להבין במאי שונה ממה שמצינו בשו"ע (או"ח סי' תרי"ח) דסומכים על הרופאים לענין אכילה ביו"כ, התי' על זה מבואר בחי' חת"ס למס' שבת (דף פ"ו ע"ב) שכתב וז"ל, אין להקל ולהאמין לרופאי זמנינו רק לחילול שבת ואכילה ביוה"כ, ומפני זה קשה לי לסמוך בשום הוראה על רופאי זמנינו אפילו ישראל לענין נדה וכדומה, דכל מומחיותם עפ"י ספרי רפואות שנעשו ע"י נסיון שהיה להם על ידי גופי או"ה, וכן כל חכמתם בניתוח עפ"י שניסו בגופן שלהן דחבל גופייהו, ואין מזה ראיה לגופי בני ישראל, ואין לדון מדבריהם להקל בשום איסור כי אם לענין חילול שבת ואכילה בעיו"כ, דלא יהא אלא ספק פיקוח נפש

נמי דוחה שבת, אבל להאמין להם ממש אין נ"ל, עכ"ל.

וכן מעיד הגאון רבי יוסף בנימין וואזנער שליט"א אב"ד זכרון מאיר ור"י חכמי לובלין בשם זקינו הגה"צ בעל השבט הלוי זצ"ל שלא סמך כלל על נאמנות הרופאים.

ועוד דבנידון זה לכאורה אסור לסמוך עליהם מטעם אחר, דהנה זה לשון הטור (יורה דעה הלכות עבודת כוכבים סימן קנ"ה), כל מכה וחולי שיש בהם סכנה שמחללין עליהן שבת אין מתרפאין מהן, דכיון שחשודין על שפיכות דמים ודאי יהרגנו, ולא יחוש עליו שיאמרו עליו שהוא הרגו, שיש לו טענה לומר מסוכן הוא למות. וכן בדבר שאין בו חולי ואין בו סכנה כמו ריבדא דכוסילתא, שהקיז לו ישראל וכואב לו המקום, לא יתרפא ממנו דכיון שאין ברפואה זו אומנות אם ימיתנו לא יתלו הדבר בחסרון ידיעתו אלא יאמרו בלאו הכי הגיע זמנו למות.

וכ"כ המחבר בשולחן ערוך (יורה דעה הלכות עבודת כוכבים סימן קנ"ה סעי' א') וז"ל, כל מכה וחולי שיש בהם סכנה, שמחללים עליהם שבת, אין מתרפאים מעובד כוכבים שאינו מומחה לרבים, דחיישינן לשפיכת דמים. ואפילו הוא ספק חי ספק מת, אין מתרפאים ממנו. אבל אם הוא ודאי מת, מתרפאים ממנו, דלחיי שעה לא חיישינן בה. ואם אמר סם פלוני יפה או רע, יכול לסמוך עליו, והוא שלא יקח ממנו אותו סם. והוסיף הרמ"א, וי"א דכל זה אינו אסור אלא כשהעובד כוכבים עושה בחנם, אבל אם עושה בשכר, בכל ענין מותר, דחייש לפסידא דאגריה, וכן נהגו להקל.

וזה לשון הש"ך (שם ס"ק א'), משמע דעת המחבר דאם אין בו סכנה בכל ענין מותר וכדפי' רש"י ורי"ף ורמב"ם, אבל הרא"ש וטור פסקו דבדבר שאין בו חולי ואין בו סכנה כמו הקזה וכה"ג לא יתרפא ממנו, דכיון דאין ברפואה זו אומנות,

אם ימיתנו לא יתלו הדבר בחסרון ידיעתו אלא יאמרו בלאו הכי הגיע זמנו למות או ששונאו היה והמיתו ולא מרע נפשיה לגבי אחרים, וכן דעת התו' בשם ר"ת, וכן הר"ן וגם ר' ירוחם והאגודה הביא דברי ר"ת במסקנא, עכ"ל. וכדברי הש"ך כתב ג"כ בביאור הגר"א (שם ס"ק א') עיי"ש.

ועיין בפתחי תשובה (שם ס"ק א') שהביא בשם שו"ת חתם סופר (יו"ד סי' ע"ו), וז"ל, ומכל שכן ברופא ההוא שנחשד על שפיכת דמים לולא שהוא רופא מומחה דלא מרע אומנתו, והכא הרי לא מרע אומנתו כשימיתנה כי יאמר מעיקרא אדעתא דמיתה נחית, עכ"ל.

ועל מה שכתב המחבר שלא יקח ממנו אותו סם, כתב הש"ך (ס"ק ה') וז"ל, שלא יקח ממנו, דכדי למכור חיישינן שמא משקר (וע"ל סימן פ"ו), אי נמי שמא יערב בו סם המות, ב"י, עכ"ל.

וזה לשון השולחן ערוך (יורה דעה הלכות עבודת כוכבים סימן קנ"ד), עובדת כוכבים לא תיילד לישראלית בינה לבינה, ואפילו אם היא מומחית. וכן לא תניק לבן ישראל בביתה, ואפילו אחרים עומדים על גבה. אבל בבית ישראל מותרת ליילד ולהניק, אם אחרים עומדים על גבה או יוצאים ונכנסים, והוא שלא יניחנו עמה לבדה בלילה.

ופירש הש"ך (שם ס"ק א'), ואפילו אם היא מומחית, כלומר ולא אמרינן דלא מרעת נפשה כדלקמן סימן קנ"ה ברופא מומחה, ב"י וכ"כ הפרישה וב"ח, וכתב הטעם דמיילדת יכולה לומר נפל היה וכה"ג.

וכ"כ הט"ז (שם ס"ק ב') וז"ל, ואפילו אם היא מומחית, ולא דמי לרופא סי' קנ"ה דהכא לא מרעית חזקה שלה שתוכל לומר נפל היה.

ובשולחן ערוך (יורה דעה הלכות עבודת כוכבים סימן קנ"ג סעי' ב') כתב וז"ל, לא יתייחד ישראל עם עובדי כוכבים, מפני שהם חשודים על שפיכות דמים.

המבואר מכל זה פשוט, דהלכה פסוקה מכל הפוסקים דעכו"ם חשודים על שפיכת דמים ממש, ורק היכא שאין להם אמתלא לתרץ השפך דם, וע"כ הם מפחדים שיפסידו אומנתם אז מותר להרפאות אצלם. וכן לענין לקבל ידיעות מהם בעניני רפואה מותר רק כשאין כוונתם להרויח ממון מזה, דאי יש לתלות שכוונתם להרויח ממון מזה אסור לקבל דבריהם. וכן מבואר דבעניני סכנות נפשות לא אזלינן בתר רוב וחיישינן לדעת מיעוט הרופאים.

ועתה נבוא לענין הוואקסינען שחידשו בשביל מחלת הקאראנא, הרי זה דבר ידוע ופשוט שיש חוק דאי אפשר לתבוע בבית המשפט מייצרי הוואקסין או הרופאים שנותנים הוואקסין אם ניזוק על ידה, ואם כן אין להם שום פחד שיפסידו ממון או אומנתם עי"ז, ועוד דדבר ידוע ופשוט הוא, שהקאמפעניס שעושים הוואקסין כבר עשאו בעבר וואקסינען שהרגו רבים ונתבעו על זה והוצרכו לשלם סכומים עצומים [במדינות שלא היה חוק שאי אפשר לתבוע להם], ואם כן כבר הרעו חזקתם, ועוד דזה דבר ידוע ופשוט שבין הקאמפעניס ובין הרופאים והיועצים על זה מרויחים הרבה כסף על זה, ועוד דזה דבר ידוע ופשוט דאדרבא רופא שמוציא לעז על הוואקסין, מקבל בזיונות ומרע אומנתי', דיכול לאבד פרנסתו [ולפעמים גם חייו], ואם כן מה ההיתר לסמוך עליהם שאינו מסוכן.

ועוד דזה לשון השולחן ערוך (אורח חיים הלכות יום הכפורים סימן תרי"ח סעיף ד'), אם שנים אומרים צריך, אפילו מאה אומרים אינו צריך, ואפילו החולה אומר עמהם שאינו צריך, מאכילים אותו מאחר ששנים אומרים צריך. ופירש המשנה

ברורה (שם ס"ק י"א) וזה לשונו, מאחר ששנים וכו', רצה לומר דתרי כמאה חשיבין ולא אזלינן בתר רוב דעות בסכנת נפשות.

ואם כן הלא זה דבר ידוע ופשוט שיש עכ"פ מיעוט רופאים שאומרים שהוא מסוכן, ואם כן מה ההיתר לקבל הוואקסין.

ואחר כל הנתבאר פשוט וברור לענ"ד שאין ליקח הוואקסין החדש עד שיתברר שאין בזה כל החששות ושאכן מועיל, ועדיף להתנהג בשב ואל תעשה, ובקום ועשה להתחזק באמונה ובטחון ותשובה ושמחה ובזה ינצל מכל דבר רע ופגע רע.

וכן פסקו כדת של תורה דשב ואל תעשה לכל גיל ולכל מצב הבריאות, הגאון רבי משה זאב זארגער שליט"א, והגאון רבי משה מרדכי קארפ שליט"א, והגאון רבי בנציון בוארון שליט"א, והגאון רבי אברהם כהן שליט"א, והגאון רבי טובי' שולזינגער שליט"א, והגאון רבי יוסף בנימין וואזנער שליט"א, ועוד רבים וטובים. [והגאון רבי משה מרדכי קארפ שליט"א והגאון רבי בנציון בוארון שליט"א במכתבם הידועים כתבו שמכירים בעצמם אנשים שנחלו או נהרגו מזה].

וכל שכן שאין להכריח אחרים ליקח הוואקסין, וכן ראיתי בספר נשמת אברהם (מהדורא שני', ח"ד, חו"מ סי' תכ"ז סעי' ח' עמ' רכ"ט) שמביא מה ששמע בעצמו מהגאון בעל שמירת שבת כהלכתה זצ"ל, שכתב באפילו בהוואקסינען הישנים דאם יש הורים שמפחדים מאיזשהו סכנה שיש בדבר, שלא ניתן להלכה להכריח הורים שילדיהם יקבלו הוואקסינען.

ושם באותו עמוד הוא מתייחס לשאלה שהתחיל בה לעיל עמוד רכ"ב אם יש חיוב לאדם בריא ליבדק כדי למנוע מחלות, או כדי לקבל טיפול בעוד מועד,

ואם יש חיוב לעסוק במניעת חולי בעודו בריא ושלם. ועל זה מביא מה ששמע בעצמו מהגאונים בעל מנחת שלמה זצ"ל ובעל שמירת שבת כהלכתה זצ"ל, דאם אדם מפחד מלעשות המלצות הרופאים בעניני מניעת חולי אין להם חיוב לציית להרופאים בהמלצותיהם בזה.

פרק ח'

אם שייך כאן היתר דשומר פתאים, ומיעוט שאינו מצוי

ובתחילה אמרתי לימוד זכות על אלו שנטלו כבר הוואקסין, דעיין בדרכי תשובה (סי' קנ"ה סק"ב), דמיירי שם ממש בנידון דומה לכל הנ"ל, ומבואר בדבריו דאף שפשוט דבכל כגון זה אין שום היתר עפ"י תורה לילך לרופא ולקבל רפואות כאלו, אבל מסיק בלימוד זכות דכיון דדשו בה רבים שומר פתאים וכו', עיי"ש. אבל קשה לסמוך לכתחילה על סברא כזו, דמי פתי יסור הנה להכניס עצמו בסכנה דהוי לכל הפחות בגדר מיעוט המצוי וכדיתבאר.

[וזה נראה פשוט דאפילו בגוונא דשייך היתר דשומר פתאים, אבל אין חיוב לסמוך על היתר דשומר פתאים, וכן משמע בשיטה מקובצת (כתובות ל"ט ע"א) בשם הריטב"א, ובשו"ת הרדב"ז (סי' אלף כ"ב [תקצ"ו]), דכל ההיתר דשומר פתאים הוא דאם רוצה יכול לסמוך על שומר פתאים, ואין חיוב לחשוש על הסכנה, אבל אין חיוב לסמוך על ההיתר דשומר פתאים. ואדרבא, עי' בספר דגל מחנה אפרים (להג"ר אפרים לאנייאדו ז"ל, יו"ד סי' ב') שהאריך בזה דמה שיש היתר של כיון דדשו בה רבים וכו', הוא רק אם רוצה לסמוך על היתר זה, אבל מוטב שלא יסמוך על זה ולא יכניס עצמו לסכנה].

ואם אכן היה מתברר לאמיתו דאין מספר הניזוקים בגדר מיעוט המצוי, אז היה מקום גדול יותר למי שרוצה להכניס עצמו לספק סכנה ליטול הוואקסין, שיהי' לו היתר לעשות כן, כמו שהארכתי בזה הרבה במקו"א בהיתר להכניס עצמו לסכנה כשהסכנה מיעוט שאינו מצוי, אבל ודאי שאי אפשר לחייב אחרים ליקח.

אבל באמת כאן אינו במציאות בגדר מיעוט שאינו מצוי, דהרי שמעתי בעצמי מהרבה אנשים שלקחו הוואקסין החדש, שלכמה ימים אחר שקיבלו הזריקה, היו חולים בחום גבוה, והרבה היו חלשים עם כאבים וכו', והלא על חום גבוה מחללין את השבת, עי' באגרות משה (או"ח ח"א סי' קכ"ט), ועיי"ש דהוי בגדר חולה שיש בו סכנה, וכן מבואר בגמ' (פסחים כ"ה ע"ב) דאישתא צמירתא כשעת הסכנה דמיא, ובפרט בנוסף על שאר הכאבים והחולשות, וגם היו כאלו שנולד להם בעיות בלב אחר שנטלו הוואקסין, ואם כן מה ההיתר לאיש בריא להכניס עצמו בקום ועשה לחולי שיש בו סכנה, והרי זה בגדר מצוי לפי מה ששמעתי כנ"ל, וכל זה כדי להציל עצמו מחולי שיש בו ספק שיבא עליו בשב ואל תעשה, ואפילו כשיבא עליו אינו בגדר חולי שיש בו סכנה, חוץ מלמיעוט שאינו מצוי, [וזה חוץ מאלו שניזוקו קשות או מתו מהוואקסין רח"ל], ועל כן פשוט לענ"ד דאסור לכתחילה להכניס עצמו לזה.

וכן ראיתי אח"כ במכתב מהגאון רבי יוסף בנימין וואזנער שליט"א מתחילת קיץ תשפ"א, שקיבל עדויות רבים, ואחר החקירות ודרישות, ושמיעת ב' הצדדים בענין, הרי זה ברור שההזיקות הן בגדר מיעוט המצוי לכל הגילים ומצבים, ובפרט לילדים, ולמי שכבר נתרפא מהקאראנא. והדפסתי המכתב בתחילת הקונטרס עיי"ש.

ויה"ר שהשי"ת יגדור בקרוב פרצות עמו בית ישראל ברוחניות ובגשמיות, ונזכה לקבל במהרה פני משיח צדקינו באנפין נהירין מתוך רחמים וחסדים אמן.